

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز

تاریخ نشر: (۱) عقرب سال ۱۳۹۷ هـ. ش

نمبر مسلسل: (۱۳۲۰)

فرمان

در مورد توشیح کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز و پروتوکول اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بی رحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز

شماره: (۱۶۶)

تاریخ: ۱۳۹۶/۸/۲۲

ماده اول:

به تاسی از حکم جزء ۱۶ ماده (۶۴) قانون اساسی، کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز و پروتوکول اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بی رحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز را که به اساس مصوبه شماره (۲۸۰) مؤرخ ۱۳۹۶/۴/۲۱ ولسی جرگه و مصوبه شماره (۲۷۸) مؤرخ ۱۳۹۶/۷/۱۱ مشرانو جرگه به داخل (۱) مقدمه و (۳۳) ماده و (۱) مقدمه و (۳۷) ماده تصدیق گردیده اند، توشیح می دارم.

ماده دوم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و همراه با مصوبه مجلسین شورای ملی و کنوانسیون یاد شده با پروتوکول اختیاری آن در جریده رسمی نشر گردد.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

شورای ملی

ولسی جرگه

تصدیق کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتار ها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز و پروتوکول اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بی رحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز

شماره: (۲۸۰)

تاریخ: ۱۳۹۶/۴/۲۱

ولسی جرگه منع به تاسی از حکم ماده نودم قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان، در جلسه عمومی روز چهار شنبه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۱ خویش کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتار ها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز در یک مقدمه و (۳۳) ماده و پروتوکول اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بی رحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز را در یک مقدمه (۳۷) ماده به اکثریت آرای اعضای حاضر در مجلس تصدیق نمود.

الحاج عبدالرووف ابراهیمی

رئیس ولسی جرگه

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

شورای ملی

مشرانو جرگه

مصوبه

در مورد کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتار ها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز و پروتوکول اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بی رحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز

شماره: (۲۷۸)

تاریخ: ۱۳۹۶/۷/۱۱

مشرانو جرگه در جلسه عمومی روز سه شنبه مورخ ۱۱/میزان/۱۳۹۶ کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتار ها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز به داخل یک مقدمه و (۳۳) ماده و پروتوکول اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بی رحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز را در یک مقدمه و (۳۷) ماده به اکثریت آراء تصدیق نمود.

فضل هادي مسلميار

رئيس مشرانو جرگه

کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتار ها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز

کشور های طرف این کنوانسیون (میثاق)،

- با توجه به اصول مندرج در منشور سازمان ملل متحد که شناسائی حیثیت ذاتی و حقوق برابر و غیر قابل انتقال تمام اعضاء خانواده بشری را مبنای آزادی، عدالت و صلح در جهان اعلام داشته است.
- با توجه به این که حقوق مذکور از کرامت ذاتی انسان سرچشمه گرفته است.
- با در نظر گرفتن تکلیفی که کشور ها بر اساس منشور، به ویژه ماده ۵۵ آن به منظور ارتقای احترام همه جانبه به حقوق بشر و آزادی های اساسی و نیز رعایت آنها به عهده گرفته اند،
- با در نظر گرفتن ماده پنجم اعلامیه جهانی حقوق بشر و ماده هفتم کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی که مقرر داشته است: هیچ کس را نمی توان مورد آزار و شکنجه و یا مجازات و رفتار های ظالمانه و غیر انسانی قرار داد که سلب کننده حقوق مدنی و اجتماعی فرد است.
- با توجه به اعلامیه مجمع عمومی ۹ دسامبر ۱۹۷۵ مبنی بر حمایت از انسان هائی که مورد شکنجه و اعمال ظالمانه، غیر انسانی و رفتار هائی که باعث سلب حقوق مدنی و اجتماعی آنها می شود.
- با آرزو و تلاش و تاثیر گذاری بیشتر علیه شکنجه و دیگر اعمال وحشیانه و غیر انسانی و مجازات و رفتار هائی که حقوق انسانها را در سراسر جهان به مخاطره می اندازد. ما امضاء کنندگان این کنوانسیون، اصول زیر را می پذیریم:

قسمت اول

ماده اول:

۱- از نظر این کنوانسیون شکنجه چنین تعریف می‌گردد: هر عمل عمدی که بر اثر آن درد یا رنج شدید جسمی یا روحی علیه فردی به منظور کسب اطلاعات یا گرفتن اقرار از او و یا شخص سوم اعمال می‌شود، شکنجه نام دارد.

(همچنین) مجازات فردی به عنوان عملی که او یا شخص سوم انجام داده است و یا احتمال می‌رود که انجام دهد، با تهدید و اجبار و بر مبنای تبعیض از هر نوع و هنگامی که وارد شدن این درد و رنج و یا به تحریک و ترغیب و یا با رضایت و عدم مخالفت مامور دولتی و یا هر صاحب مقام دیگر انجام گیرد، شکنجه تلقی می‌شود.

۲- این ماده خللی نسبت به اسناد بین‌المللی و یا (مصوبات) قوانین داخلی کشورها که مفهوم وسیع‌تری برای شکنجه در نظر گرفته اند، وارد نمی‌کند. (باید بر اساس همان مفهوم وسیعی که آن سند بین‌المللی و یا قانون داخلی در نظر گرفته است، عمل نمود).

ماده دوم:

۱- هر دولت عضو این کنوانسیون، موظف است اقدامات لازم و مؤثر قانونی، اجرائی، قضائی و دیگر امکانات را جهت ممانعت از اعمال شکنجه در قلمرو حکومت خود، به عمل آورد.

۲- هیچ وضعیت استثنائی کشوری، مانند جنگ و یا تهدید به جنگ، بی‌ثباتی سیاسی داخلی و یا هر گونه وضعیت اضطراری دیگر، مجوز و توجیه‌کننده اعمال شکنجه نمی‌باشد.

۳- دستور و حکم مقام مافوق (حکومتی) و یا مرجع دولتی، نمی‌تواند توجیه‌کننده عمل شکنجه باشد.

ماده سوم:

۱- هیچ دولت عضو، فردی را که جان‌ش در خطر است و مورد شکنجه واقع خواهد شده، به دولتی که زمینه واقعی (چنین اعمالی را) دارد، مسترد نخواهد کرد.

۲- به منظور پایان دادن به ایجاد زمینه‌های عمل شکنجه، مراجع شایسته و صلاحیت داری باید در نظر گرفت تا بتوان بدینوسیله دولتی که وجود نموده‌های فاحش و آشکار و عملی شکنجه و نقض مداوم حقوق بشر در آن مشاهده می‌شود را بررسی کنند.

ماده چهارم:

۱- هر دولت عضو، مراقب و مطمئن خواهد شد که تمام انواع شکنجه تحت قوانین جنائی، جرم محسوب گردد و برای کسی که مبادرت به انجام شکنجه می کند و یا کسی که در انجام این عمل با او مشارکت و همکاری می نماید، جرم شناخته شود.

۲- هر دولت عضو برای این جرایم و با در نظر گرفتن نوع و اهمیت آنها، جزای مناسب تعیین خواهد کرد.

ماده پنجم:

۱- هر دولت عضو، اقدامات لازم و ضروری و اختیارات قانونی برای جرم های که راجع به ماده چهارم است را (در دستگاه قضائی) خود به قرار زیر انجام خواهد داد:

الف- هنگامی که جرمی در قلمرو قضائی و یا مرز دریایی و هوائی شناخته شده (آن کشور)، انجام گرفته است.

ب- هنگامی که متهم شهروند آن کشور باشد.

ج- هنگامی که قربانی (شکنجه) شهروند آن کشور باشد و آن دولت آن را تأیید نماید.

۱- هر دولت عضو همچنین، اقدامات لازم را در جهت کسب اختیارات قانونی در نظام قضائی خود، به عمل خواهد آورد. این اقدامات در مواردی است که جرم های در قلمرو قضائی آن کشور صورت گرفته است و فرد متهم به کشور متبوعش تسلیم نشده است. طبق ماده هشتم بند اول، متهم به دولت های که نامشان ذکر شده است، مسترد خواهد شد.

۲- این کنوانسیون از جرائم جنائی که در ارتباط با قوانین داخلی است، مستثنی نمی باشد.

ماده ششم:

۱- هر دولت عضو، فرد متهمی را که جرمی مطابق ماده ۴ (این کنوانسیون) مرتکب شده است، بازداشت خواهد نمود و یا اقدامات دیگری جهت اطمینان از حضور متهم به عمل خواهد آورد. (این دولت) برای اطمینان از وضعیت متهم، اطلاعات موجود و قابل استفاده را مورد بررسی قرار خواهد داد و سپس حکم بازداشت و یا هر اقدام دیگری را مطابق قوانین خود انجام خواهد داد. این بازداشت متهم بر حسب ضرورت، ممکن است برای مدتی ادامه داشته باشد تا روند جرم و استرداد مجرم، طی گردد.

۲- دولت مذکور مقدمات تحقیق و رسیدگی دوسیه متهم را فراهم خواهد کرد.

۳- فردی که در بازداشت بسر می برد، حق خواهد داشت که طبق بند ۱ این ماده، بی درنگ با نزدیکترین نمایندگی دولت متبوعش تماس حاصل نماید. اگر فرد بازداشتی تابعیتی نداشته باشد، او حق خواهد داشت که با نمایندگی کشوری که او در آنجا معمولاً اقامت داشته است، تماس گیرد.

۴- هنگامی که دولتی فردی را طبق این ماده بازداشت می کند، مراتب امر را به دولت های که در ماده ۵ بند ۱ به آنها اشاره شده است، بی درنگ اطلاع خواهد داد و شرایط و موقعیت بازداشتی فرد متهم را بازگو خواهد نمود.

ماده هفتم:

۱- دولت عضوی که تحت قلمرو قضائی خود، فرد متهم در مطابقت با ماده ۴ مرتکب جرمی شده است، با در نظر گرفتن ماده ۵ عمل خواهد نمود. اگر (آن دولت) فرد متهم را به (دولت متبوعش) مسترد ننماید، می باید دوسیه متهم را به مراجع صلاحیت دار و شایسته به منظور تعقیب قضائی واگذار نماید.

۲- مراجع (صلاحیت دار) مذکور، مانند هر جرم عادی و در یک جریان طبیعی و جدی، تحت قوانین دولتی، نظر و تصمیم خود را خواهند گرفت. مدارک قانونی و معتبر بنا به ماده ۵ بند ۲ برای پیگرد و تعقیب قانونی و محکومیت ضروری است. این مدارک در تطابق با ماده ۵ بند ۱ می بایست مستدل و محکم باشد به طوری که تعقیب قضائی را قابل اجراء گرداند.

۳- هر فردی با توجه به اقامه دعوا جرمی که علیه او و در ارتباط با ماده ۴ صورت گرفته است، می بایست در تمام مراحل قضائی رفتار مناسب با او، تضمین گردد.

ماده هشتم:

۱- دولتهای عضو جرائم مربوط به ماده چهارم که شامل استرداد مجرمین به کشور متبوع شان است و یا هر نوع اخراج و استرداد که آنها به وسیله قرارداد های دوجانبه پذیرفته اند، تضمین خواهند کرد.

۲- اگر دولت عضوی در خواست استرداد (متهمی) را از دولت عضو دیگر که معاهده ای را برای استرداد با این دولت امضاء نکرده است، دریافت دارد، این کنوانسیون به مثابه معاهده ای قانونی برای استرداد مجرمین به شمار میرود.

۳- دولتهای عضوی که شرط استرداد را بنابر معاهده ای نپذیرفته اند، جرایم (مربوط به شکنجه) را به مثابه جرایم قابل استرداد در قرار داد های دوجانبه ملحوظ خواهند داشت و آن را (جرم شکنجه) همانند یک جرم قابل استرداد و قانونی از دولت عضو خواستار میشوند.

۴- این نوع جرایم (شکنجه) با هدف استرداد ضرورت دارد که به وسیله قرارداد دوجانبه ای بین کشور های عضو، انجام گردد. چنان که قرار داد دوجانبه ای بین (آنها) امضاء شده است، لازم است بنا به ماده ۵ بند ۱ و بر اساس اختیارات قضائی دولتها، نه فقط برای مکانی که جرم در آن به وقوع پیوسته است، باشد، بلکه شامل قلمرو دولتها نیز گردد.

ماده نهم:

۱- دولتهای عضو در فراهم کردن امکاناتی که در ارتباط با روند پیگیری جرایم و مجرمینی که مشمول ماده می باشند، اقدامات لازم را به عمل خواهند آورد و نیز یکدیگر را با ارائه شواهد و اسنادی که در اختیار دارند، جهت پیگیری روند جرایم یاری خواهند رساند.

۲- دولتهای عضو، تعهدات خویش را بنابر بند ۱ این ماده مبنی بر مساعدتهای قضائی متقابل در بین خود عمل خواهند کرد.

ماده دهم:

۱- هر دولت عضو، با توجه به ممنوعیت شکنجه به مجریان قانون، پولیس و نظامی، کارکنان خدمات صحی، کارمندان و دیگر افرادی که به نحوی در بازداشت، بازجویی و بازرسی (افراد دخالت دارند) و نیز هر رفتاری که موجب دستگیری، بازداشت و زندانی افراد می شود، آموزشهای و اطلاعات لازم را به آنها بدهند و مطمئن شوند که آنها از این آموزشها و اطلاعات برخوردار خواهند شد.

۲- هر دولت عضو، در قوانین و دستور ها به فراخور وظایف و مسؤولیتهای افراد، ممنوعیت شکنجه را ملحوظ خواهد کرد.

ماده یازدهم:

هر دولت عضو، موظف است بطور مرتب و منظم قواعد و روشهای مربوط به بازجویی (بازپرسی) و ترتیبات راجع به نگهداری افراد را (در بازداشتگاه ها) انجام دهد. این بازنگری و مراقبت شامل هر نوع دستگیری، زندان و در هر قلمروی که حوزه قضائی آن دولت است، با در نظر گرفتن اصل ممنوعیت شکنجه می باشد.

ماده دوازدهم:

هر دولت عضو، موظف است ترتیب اطمینان بخشی بدهد تا اگر قراین معقولی بر انجام عمل شکنجه در مکان و یا در قلمرو قضائی آن دولت وجود داشت، مقامات صلاحیت دار بی درنگ و بی طرفانه به آنها رسیدگی نمایند.

ماده سیزدهم:

هر دولت عضو، موظف است حق شکایت فردی را که عنوان می کند او در قلمرو قضائی آن دولت مورد شکنجه قرار گرفته است را محفوظ بدارد و شکایت او را بی درنگ و بی طرفانه به مقامات صلاحیت دار جهت رسیدگی ارجاع دهد و نیز مطمئن گردد که شکایت کننده و شاهدان از تهدیدهای که نتیجه عمل آنهاست در امان خواهند بود.

ماده چهاردهم:

- ۱- هر دولت عضو، موظف است از طریق نظام قانونی خود ترتیب اطمینان بخشی بدهد که قربانی شکنجه حق گرفتن خسارت و جبران غرامت مناسب (عادلانه) و کافی داشته باشد. این جبران شامل اعاده وضع اولیه قربانی شکنجه تا حد امکان نیز هست. هرگاه فردی بر اثر شکنجه بمیرد، جبران خسارات شامل بستگان او می گردد.
- ۲- هیچ موردی از اجرای این ماده مبنی بر اعاده حقوق قربانی شکنجه و افراد دیگری که بنابر قوانین کشوری غرامت به آنها تعلق می گیرد، جلوگیری نخواهد کرد.

ماده پانزدهم:

هر دولت عضو، موظف است به نحوی اطمینان حاصل نماید که اقرار در اثر شکنجه به هیچ وجه مدرک محسوب نخواهد شد و نمی توان آن مدارک را به جز در مورد شخص شکنجه گر و در جهت پیگرد او به لحاظ ارتکاب جرم، مورد استناد قرار داد.

ماده شانزدهم:

- ۱- هر دولت عضو، متعهد است که در قلمرو قضائی خود اعمال وحشیانه، غیر انسانی و رفتار های تحقیر کننده و مجازات هائی را که مشمول تعریف شکنجه و ماده ۱ این کنوانسیون نیست و این اعمال به تحریک و ترغیب و یا با رضایت و عدم مخالفت مامور دولتی و یا هر صاحب مقام دیگر انجام می گیرد، جلوگیری به عمل آورد. این تعهدات به ویژه، تعهداتی ۱۰ و ۱۱ مبنی بر تعویض و جایگزینی افرادی که در عمل شکنجه و یا دیگر اعمال وحشیانه - ۱۲ - است که در مواد ۱۳ غیر انسانی و رفتار های تحقیر آمیز و مجازاتهای خشن آمده است.
- ۲- مقررات این کنوانسیون نسبت به مقررات، اسناد بین المللی و قوانین ملی که اعمال وحشیانه و غیر انسانی و رفتارهای تحقیر آمیز که مربوط به استرداد یا اخراج می باشد و ممنوع اعلام کرده اند، خللی وارد نخواهد کرد.

قسمت دوم

ماده هفدهم:

- ۱- یک کمیته ضد شکنجه تأسیس خواهد شده (از این پس در این کنوانسیون کمیته نامیده می شود) و وظایفی که در مواد بعدی به آنها اشاره خواهد شد را عهده دار است. این کمیته از ۱۰ کارشناس عالیرتبه که برخوردار از صلاحیت اخلاقی و شایستگی در زمینه حقوق بشر می باشند، تشکیل خواهد شد. آنها با صلاحیت شخصی خود انجام وظیفه می نمایند (نه به عنوان نماینده دولت متبوع خویش) همچنین این کارشناسان به وسیله دولتهای عضو و با رعایت تقسیمات عادلانه جغرافیائی و نیز همکاری های سودمندانه و تجربیات حقوقی آنها انتخاب خواهند شد.

۲- اعضاء کمیته به وسیله رای مخفی و از فهرست نامزد هایی که دولتهای عضو تعیین کرده اند، انتخاب می گردند. دولت های عضو در نظر خواهند داشت که افراد سودمند و کسانی از اعضاء کمیته حقوق بشر تحت نظارت پیمان بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و نیز افرادی که مایل به خدمت در کمیته ضد شکنجه باشند را نامزد نمایند.

۳- انتخابات اعضاء کمیته با دعوت به گردهمایی سرمنشی سازمان ملل متحد از دولتهای عضو و در هر دو سال یکبار انجام خواهد گرفت. حد نصاب در این گردهمایی، شرکت دو سوم کشور های عضو می باشد. افرادی که حایز اکثریت آراء از طرف نمایندگان حاضر دولتهای عضو باشند، انتخاب خواهند شد.

۴- اولین انتخابات نباید بیشتر از ۶ ماده پس از لازم الاجراء شدن این کنوانسیون به درازا بکشد. برای انتخابات حد اقل ۴ ماه پیش از تاریخ انجام آن، سرمنشی سازمان ملل متحد، از دولتهای عضو، به وسیله نامه دعوت خواهد نمود که نامزد های خود را برای عضویت در کمیته ظرف ۳ ماه معرفی کنند. سرمنشی سازمان ملل فهرستی به ترتیب حروف الفباء از افرادی که نامزد شده اند، با ذکر نام کشور های که آنان را معرفی کرده اند، تهیه و به دولتهای عضو ارسال خواهد داشت.

۵- اعضاء کمیته برای مدت ۴ سال انتخاب می شوند و در صورتی که مجددا نامزد شوند، تجدید انتخاب آنها مجاز خواهد بود. لیکن مدت زمان پنج عضو کمیته منتخب در اولین انتخابات در پایان ۲ سال منقضی می شود. نام این ۵ عضو پس از اولین دوره انتخابات با قید قرعه و به وسیله رئیس جلسه مذکور، بنابر بند ۳ این ماده معین می گردد.

۶- اگر عضوی از اعضاء کمیته فوت کند و یا استعفاء دهد و یا به هر دلیل دیگری نتواند انجام وظیفه کند، دولت عضوی که این فرد را نامزد کرده بود، شخص کارشناس دیگری که تبعه آن کشور باشد را جهت جایگزینی و خدمت تعیین می کند و تصویب او را با اکثریت آراء از دولتهای عضو خواستار می گردد.

دولتهای عضو تصویب (عضو جدید) را مورد بررسی قرار خواهند داد، اگر نصف یا بیشتر آنها رای منفی به این تصویب دهند، مراتب امر به اطلاع سرمنشی سازمان ملل خواهد رسید تا در خلال ۶ هفته فرد دیگری معرفی و تعیین گردد.

۷- دولت های عضو، مسؤولیت هزینه های اعضاء کمیته را در هنگام انجام وظیفه متقبل خواهد شد.

ماده هجدهم:

۱- کمیته، هیئت رئیسه خود را برای مدت ۲ سال انتخاب خواهد کرد، آنها می توانند مجدداً انتخاب شوند.

۲- کمیته آئین نامه داخلی اش را خود تنظیم کند مقررات این آئین نامه به قرار زیر خواهد بود:

الف- حد نصاب رسمیت جلسات حضور ۶ عضو است.

ب- تصمیمات کمیته با اکثریت آراء اعضاء حاضر اتخاذ می گردد.

۱- سرمنشی سازمان ملل متحد، کارمندان و امکانات لازم و مورد احتیاج را جهت اجرای مؤثر وظایفی که کمیته به موجب این کنوانسیون به عهده دارد، در اختیار کمیته خواهد گذاشت.

۲- سرمنشی سازمان ملل متحد اعضای کمیته را برای تشکیل نخستین جلسه دعوت می کند. پس از آن، کمیته در اوقاتی که در آئین نامه داخلی آن پیش بینی شده است، تشکیل جلسه خواهد داد.

۳- دولت های عضو مسؤلیت (پرداخت) هزینه هایی که در ارتباط با گردهمایی های دولتهای عضو کمیته و هزینه های که به وسیله سازمان ملل در این مورد پرداخت می شود، مانند هزینه کارمندان و تهیه امکانات بنابر بند ۳ این ماده را بعهده خواهند داشت.

ماده نهم:

۱- دولتهای عضو به واسطه سرمنشی سازمان ملل، اقداماتی که در جهت اجرای تعهداتشان طبق این کنوانسیون انجام داده اند را به کمیته تقدیم می نمایند. (نخستین گزارش) یکسال پس از لازم الاجراء شدن کنوانسیون برای دولت عضو باید به کمیته ارائه گردد و از آن پس دولتهای عضو گزارشات تکمیلی و اقدامات جدید خود در این زمینه را هر چهار سال یکبار تقدیم میدارند.

۲- سرمنشی سازمان ملل این گزارشهای را به دولتهای عضو ارسال خواهد داشت.

۳- هرگزارشی مورد بررسی و رسیدگی کمیته قرار خواهد گرفت و کمیته نظرها و پیشنهاد های عمومی خود را نسبت به گزارش به دولتهای مربوط اعلام می دارد. دولت عضو مزبور می تواند پاسخ ها و نظرات خود را به کمیته اعلام نماید.

۴- کمیته بنابر صلاحدید خود ممکن است نظرات و پیشنهادات هایی که در ارتباط با بند ۳ این ماده و مربوط به دولت عضو مذکور است و ملاحظات خود و نظر دولت ها را در گزارش سالانه خود و بر طبق ماده ۲۴ به مجمع عمومی ارائه دهد. اگر دولت عضو مزبور درخواست یک رونوشت از این گزارش را نماید، کمیته طبق بند ۱ این ماده این درخواست را اجابت می نماید.

ماده بیستم:

۱- اگر کمیته، اطلاعات موثق و قابل اعتمادی دریافت نماید که به وضوح نشان دهد، در قلمرو یکی از دولتهای عضو به طور منظم شکنجه وجود دارد، کمیته، دولت مربوط را دعوت می کند که برای رسیدگی و بررسی این موضوع همکاری نماید و در پایان نظرهای خود را با توجه بر اطلاعات مزبور، ارائه خواهد داد.

۲- با توجه به نظراتی که دولت عضو ممکن است به کمیته ارائه دهد و نیز اطلاعات قابل استناد دیگر که کمیته را به معتبر بودن این اطلاعات متقاعد کرده است، کمیته ممکن است یک یا چند عضو خود را برای رسیدگی و تحقیق به طور محرمانه مامور کند تا بی درنگ گزارشی برای کمیته تهیه نمایند.

۳- با انجام این تحقیقات، بنابر بند ۲ این ماده، کمیته از دولت عضو مربوط خواهد خواست که در این مورد همکاری نماید. با توجه به تحقیقات انجام شده و توافق با دولت عضو ذیربط، بازدید (و مسافرت) از قلمرو آن دولت به عمل خواهد آمد.

۴- کمیته بعد از رسیدگی و تشخیص نظرات عضو و یا اعضاء و با توجه به بند ۲ این ماده، نظرات و تشخیص آنها را همراه با پیشنهادات و ارزیابی خود و با در نظر گرفتن موقعیت به دولت عضو مربوط، منتقل خواهد کرد.

۵- تمام مراحل (تحقیق و بررسی) که از طرف کمیته انجام می گیرد. بنابر بند ۱ تا ۴ این ماده، محرمانه خواهد بود. همچنین در تمام مراحل تحقیق و رسیدگی، دولت عضو ذیربط به همکاری خواسته می شود. پس از تکمیل روند تحقیقات و با توجه به بند ۲، کمیته با مشورت دولت عضو مربوط، ممکن است تصمیم بگیرد که خلاصه ای از نتایج تحقیقات را با توجه به ماده ۲۴، در گزارش سالانه خود (به مجمع عمومی) منعکس نماید.

ماده بیست و یکم:

۱- هر دولت عضو این کنوانسیون، به موجب این ماده هر زمان اعلام نماید که صلاحیت کمیته را برای دریافت و رسیدگی به شکایات دائر بر ادعای هر دولت عضو که دولت عضو دیگر کنوانسیون تعهدات خود را طبق مواد این میثاق انجام نمی دهد، به رسمیت بشناسد. به موجب اقدامات عملی که در این ماده قرار دارد، شکایاتی قابل دریافت و رسیدگی خواهد بود که توسط دولت عضو صلاحیت کمیته را نسبت به خود شناسایی و اعلام کند. هیچ شکایتی مربوط به یک دولت عضو این کنوانسیون که چنین اعلامی نکرده باشد بنابر این ماده از طرف کمیته پذیرفته نخواهد شد. نسبت به شکایات که به موجب این ماده دریافت می شود، به ترتیب زیر اقدام خواهد شد:

الف- اگر یک دولت عضوی تشخیص دهد که دولت عضو دیگری به مقررات این کنوانسیون ترتیب اثر نمی دهد، می تواند به وسیله نامه، توجه آن دولت عضو را جهت رسیدگی به موضوع جلب کند. در ظرف ۳ ماه پس از دریافت اطلاعیه، دولت دریافت کننده، توضیح یا هر گونه اظهار کتبی دیگر دایر بر روشن کردن موضوع را در اختیار دولت فرستنده اطلاعیه خواهد گذارد. توضیحات و اظهارات مزبور تا حد امکان شامل اطلاعاتی در مورد آئین دادرسی طبق قوانین آن کشور و آنچه که برای بهبودی آن بعمل آمده یا در جریان رسیدگی است یا آنچه در این مورد قابل اصلاح است، خواهد بود.

ب- اگر موضوعات به ترتیبی باشد که رضایت هر دو دولت عضو پس از دریافت اولین اطلاعیه و در ظرف ۶ ماه جلب ننماید، هر یک از طرفین حق خواهد داشت با ارسال اخطاریه ای به کمیته و به دولت مقابل، موضوع را پیگیری نماید.

ج- کمیته با توجه به این ماده فقط پس از اینکه برایش محقق شد که اقدامات چاره جویانه و قابل اصلاح طبق قوانین داخلی دو کشور، به نتیجه ای نرسیده است و دو دولت از حل موضوع بر طبق اصول متفق حقوق بین المللی عاجز می باشند، آنگاه به موضع مرجوعه رسیدگی خواهد کرد.

این قاعده در مواردی که رسیدگی به شکایات بنحوی از راه های قانونی غیر معقول و طولانی باشد و یا کمک مؤثر به فردی که طبق این میثاق قربانی خشونت محسوب می شود، غیر محتمل و بعید بنظر رسد، اجراء نخواهد شد.

د- کمیته در مواقع رسیدگی به شکایات های دریافتی، بنابر این ماده جلسات محرمانه تشکیل خواهد داد.

ه- با رعایت مقررات بند (ج)، کمیته به منظور حل دوستانه موضوع مورد اختلاف و بر اساس احترام به تعهداتی که در این کنوانسیون ارائه شده است، کمک های قابل اجرای خود را در اختیار دولتهای عضو مربوط خواهد گذارد. بدین منظور، در زمان مقتضی، کمیته یک کمیسیون حل اختلاف تخصصی تعیین خواهد کرد.

و- کمیته بنا بر این ماده، در کلیه اموری که به آن ارجاع شود میتواند از دولتهای طرف اختلاف موضوع زیر بند (ب) هرگونه اطلاعات مربوط را خواستار گردد.

ز- دولتهای عضو مربوط موضوع زیر بند (ب) حق خواهند داشت هنگام رسیدگی به موضوع در کمیته، نماینده ای داشته باشند و ملاحظات خود را بطور شفاهی و یا کتبی اظهار دارند.

ح- کمیته مؤظف است در مدت ۱۲ ماه پس از تاریخ دریافت اخطاریه بنا به زیر بند (ب) گزارش بدهد:

(۱) اگر راه حلی بنا به مقررات زیر بند (ه) حاصل شده باشد، کمیته گزارش خود را به یک خلاصه گزارش منحصر خواهد کرد.

(۲) اگر راه حلی بنابر مقررات زیر بند (ه) حاصل نشود کمیته در گزارش خود بشرح قضایا مختصراً اکتفاء خواهد کرد.

(همچنین) متن صورت مجلس ملاحظات کتبی و شفاهی دولتهای عضو، ضمیمه گزارش خواهد شد. در هر مورد گزارشی به دولتهای عضو مربوط ابلاغ خواهد شد.

۱- مقررات این ماده هنگامی قابل اجراء خواهد بود که پنج دولت عضو کنوانسیون، بنا بر بند ۱ این ماده اعلامیه های پیش بینی شده را داده باشند، اعلامیه های مذکور نزد سرمنشی سازمان ملل سپرده خواهد شد و رو نوشت آن برای سایر کشور های عضو کنوانسیون ارسال خواهد شد.

اعلامیه ممکن است در هر زمان بوسیله اخطاریه سرمنشی سازمان ملل بازپس گرفته شود. این استرداد به رسیدگی مسئله، موضوع یک شکایت که قبلاً بموجب این ماده ارسال شده باشد، خالی وارد نمیکند. هیچ شکایت دیگری پس از دریافت اخطاریه استرداد اعلامیه به سرمنشی پذیرفته نمی شود مگر آنکه دولت عضو مربوط اعلامیه جدیدی داده باشد.

ماده بیست و دوم:

۱- یک دولت عضو این کنوانسیون می تواند بموجب این ماده در هر زمان صلاحیت کمیته را برای دریافت و رسیدگی شکایات افرادی که مدعی قربانی خشونت توسط یک دولت عضو این میثاق هستند، به رسمیت شناسد و آنرا اعلام دارد. هیچ شکایتی از دولت عضوی که چنین اعلامی نسبت به آن صورت نگرفته است از جانب کمیته قابل پذیرش نخواهد بود.

۲- کمیته شکایات بدون نام و یا ناسازگار با مقررات کنوانسیون را بنا بر این ماده و یا شکایاتی که در مقام سوء استفاده از این حق مطرح شده است را نخواهد پذیرفت.

۳- با رعایت مقررات بند ۲، کمیته بنا بر این ماده ضمن رسیدگی کردن به شکایات دولت عضوی که متهم به تخلف از مفاد این کنوانسیون است، توجه آنرا نیز طبق بند ۱ به این شکایات جلب میکند. در ظرف ۶ ماه پس از وصول شکایات دولت متهم به تخلف، توضیحات کتبی و اظهاراتی مبنی بر روشن نمودن موضوع و یا بهبود های که توسط آن کشور انجام گرفته است را به کمیته ارائه خواهد داد.

۴- کمیته شکایات را بنابر این ماده و طبق اطلاعات روشن موجود که به نیابت فرد یا بوسیله عضو مربوط دریافت میکند، مورد بررسی و رسیدگی قرار خواهد داد.

۵- کمیته به شکایاتی که از طرف فرد و بنا بر این ماده دریافت میکند، مورد رسیدگی قرار نخواهد داد مگر اینکه برای کمیته محقق شود که :

الف- موضوع شکایت در ارگانهای بین المللی دیگر مطرح و مورد رسیدگی قرار نگرفته است.

ب- فرد (شکایت کننده) از تمام اقدامات چاره جویانه در مراجع ذیصلاح داخلی نتیجه ای نگرفته است. همچنین در مواردی که طی طریق شکایت بنحو غیر معقول طولانی گشته است و یا کمک مؤثر بر فردی که طبق این میثاق قربانی خشونت شناخته می شود، غیر محتمل و بعید بنظر رسد.

۱- کمیته در مواقع رسیدگی به شکایات دریافتی، بنابر این ماده جلسات محرمانه تشکیل خواهد داد.

۲- کمیته نظرات خود را به دولت عضو مربوط و فرد (شکایت کننده) منعکس خواهد نمود.

۳- مقررات این ماده هنگامی قابل اجراء خواهد بود که پنج دولت عضو کنوانسیون اعلامیه های پیش بینی شده در بند اول این ماده را داده باشند. اعلامیه های مذکور توسط دولت عضو، نزد سرمنشی سازمان ملل به امانت سپرده خواهد شد. سرمنشی سازمان ملل، رو نوشت آنرا برای سایر دولت های طرف میثاق ارسال خواهد داشت. اعلامیه ممکن است در هر زمان، بوسیله خطاریه به سرمنشی مسترد گردد، این استرداد به رسیدگی هر مسئله، موضوع شکایتی که قبلاً بموجب این ماده ارسال شده بود، خللی وارد نمی کند.

ماده بیست و سوم:

اعضاء کمیته و کمیسیون های مشاورین متخصص که بنا به ماده ۲۱ بند ۱ (ه) انتصاب میشوند، سزاوار برخوردار از امتیازات و مصونیت های در مأموریت های سازمان ملل، خواهند بود. این موارد در قسمت های مربوط به کنوانسیون و بر اساس امتیازات و مصونیت های سازمان ملل قرار خواهد گرفت.

ماده بیست و چهارم:

کمیته بموجب این کنوانسیون، فعالیتهای خود را در یک گزارش سالانه تقدیم دولتهای عضو و مجمع عمومی سازمان ملل متحد خواهد نمود.

قسمت سوم

ماده بیست و پنجم:

۱- این کنوانسیون برای امضاء تمام دولتها مفتوح است.

۲- این کنوانسیون موکول به تصویب دولتها است (اصلاح تصویب در پیمان نامه ها و پروتوکول های بین المللی، به این معنی است که تصویب باید طبق قانون اساسی و یا مراجع صلاحیت دار مثل مجلس شورا و در داخل کشور، انجام شود) اسناد تصویب با الحاق، نزد سرمنشی سازمان ملل به امانت سپرده خواهد شد.

ماده بیست و ششم:

این کنوانسیون برای الحاق تمام کشور ها مفتوح خواهد بود. الحاق دولتها بوسیله سند الحاق که نزد سرمنشی سازمان ملل سپرده خواهد شد، صورت می گیرد.

ماده بیست و هفتم:

۱- این کنوانسیون ۳۰ روز پس از سپرده شدن بیستمین سند تصویب یا الحاق نزد سرمنشی سازمان ملل متحد، قدرت اجرایی پیدا خواهد کرد.

۲- برای هر دولتی که پس از سپرده شدن بیستمین سند تصویب یا الحاق، این کنوانسیون را تصویب کند و به آن بپیوندد، کنوانسیون ۳۰ روز بعد از تاریخ سپرده شدن سند تصویب یا الحاق آن دولت، قدرت اجرایی (برای آن دولت) پیدا خواهد کرد.

ماده بیست و هشتم:

- ۱- هر دولتی ممکن است در زمان امضاء یا تصویب این کنوانسیون یا الحاق، اعلام دارد که صلاحیت کمیته را برای (وظایفی که) در ماده ۲۰ ارائه شده است، به رسمیت نمی شناسد.
- ۲- هر دولت عضوی که شرط و حق محفوظی را در ارتباط با بند ۱ این ماده قایل شده است، در هر زمان می تواند آنرا بوسیله نوشتن یادداشت به سرمنشی سازمان ملل متحد، استرداد کند.

ماده بیست و نهم:

- ۱- هر دولت عضو این کنوانسیون میتواند اصلاحیه ای به آن، پیشنهاد کند و متن آن را نزد سرمنشی سازمان ملل بسپارد. سرمنشی هر طرح اصلاحی پیشنهادی را برای دولت های عضو این میثاق ارسال خواهد داشت و از آنها درخواست خواهد کرد که به او اعلام دارند آیا با تشکیل کنفرانسی از دولت های عضو به منظور رسیدگی و گرفتن رای در باره طرحهای پیشنهادی موافق هستند؟ در صورتی که حد اقل یک سوم دولتهای عضو خواهان تشکیل چنین کنفرانسی باشند، سرمنشی کنفرانس را تحت نظر و توجه سازمان ملل تشکیل خواهد داد. هر اصلاحی که مورد قبول اکثریت دولتهای حاضر عضو و رای دهنده در کنفرانس قرار گیرد، به وسیله سرمنشی به تمام کشور های عضو برای پذیرفتن، ارسال خواهد شد.
- ۲- اصلاحیه پذیرفته شده با توجه به بند ۱ این ماده، هنگامی قدرت اجرایی پیدا خواهد کرد که دو سوم دولتهای عضو این کنوانسیون، به سرمنشی سازمان ملل متحد اطلاع دهند که آنها بر طبق قانون اساسی خود شان آنرا پذیرفته اند.
- ۳- وقتی مفاد اصلاحی قدرت اجرایی پیدا کردند، برای دولتهای عضو که آنرا پذیرفته اند، لازم الاجراء می گردد. دیگر کشور های عضو به مقررات این کنوانسیون و هرگونه اصلاحاتی که پذیرفته اند، ملزم خواهند شد.

ماده سی ام:

- ۱- هر مشاجره و اختلافی که بین دو دولت عضو و یا بیشتر در مورد تفسیر یا کاربرد این کنوانسیون بوجود آید و آنها نتوانند این اختلاف را طی مذاکرات بین خود حل نمایند، با درخواست یکی از آنها این اختلاف به (هیئت) داوری و حکمیت واگذار خواهد شد. اگر پس از ۶ ماه یعنی از زمانی که درخواست به هیئت واگذار شده است، دولتها قادر به پذیرفتن رای هیئت حکمیت نیستند، هر کدام از طرفین موضوع میتوانند این اختلاف را به دادگاه دادگستری بین المللی ارجاع دهند.
- ۲- هر دولتی می تواند در زمان امضاء این کنوانسیون یا الحاق آن اعلام دارد که خود را موظف به اجرای بند ۱ این ماده نمی داند. دولتهای عضو دیگر با احترام به هر کشوری که این حق و شرط را برای خود محفوظ داشته اند، خود را موظف به اجرای بند ۱ این ماده، در مورد آن کشور نمی دانند.

۳- هر دولت عضوری که شرط و حق محفوظی را در ارتباط با بند ۲ این ماده قایل شده است، در هر زمان می تواند آنرا به وسیله یادداشت به سرمنشی سازمان ملل متحد، مسترد کند.

ماده سی و یکم:

۱- یک دولت عضو می تواند در هر زمان این کنوانسیون را از طریق یادداشت کتبی به سرمنشی سازمان ملل، فسخ نماید و خروج خود را از این کنوانسیون (که در واقع عدم تعهد خود به آن است) را اعلام دارد. یکسال پس از دریافت این یادداشت به سرمنشی انصراف و خروج قطعی و لازم الاجراء خواهد شد.

۲- این فسخ و انصراف، تاثیری بر تعهدات دولت عضو نسبت به اعمالی که قبل از تاریخ لازم الاجراء شدن خروج انجام داده است، نخواهد داشت و مانع ادامه رسیدگی کمیته که قبل از آن تاریخ شروع شده، نمی شود.

۳- پس از تاریخ لازم الاجراء شدن خروج از کنوانسیون، کمیته دیگر نسبت به دولت خارج شده، رسیدگی ای را انجام نخواهد داد.

ماده سی و دوم:

۱- سرمنشی سازمان ملل متحد تمام دولت های عضو سازمان ملل و دولت هایی که این کنوانسیون را امضاء کرده اند و یا به آن پیوسته اند را مطلع خواهد کرد که:

الف- امضاء ها، مصوبات (اسناد تصویب) و الحاق ها را بنابر مواد ۲۵ و ۲۶.

ب- تاریخ به اجراء در آمدن این کنوانسیون طبق ماده ۲۷ و تاریخ لازم الاجراء اصلاحات طبق ماده ۲۹.

ج- انصراف و فسخ دولتها طبق ماده ۳۱.

ماده سی و سوم:

۱- متن های عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانوی این کنوانسیون، دارای اعتباری یکسان می باشند و آنها نزد سرمنشی سازمان ملل متحد به امانت سپرده خواهند شد.

۲- سرمنشی سازمان ملل متحد رونوشت گواهی شده این کنوانسیون را برای تمام کشور ها ارسال خواهد داشت.

پروتوکول اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بی رحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز

مصوب ۱۸ دسامبر ۲۰۰۲ در پنجاه و هفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد در قطعنامه A/RES/۵۷/۱۹۹ این پروتوکول برای امضاء، تصویب و الحاق از ۴ فبروری ۲۰۰۳ (یعنی تاریخی که نسخه اصلی آن تدوین شد) در مقر سازمان ملل در نیویارک موجود است.

مقدمه

کشور های حاضر پروتوکول حاضر، با تأکید مجدد این امر که شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز ممنوع است و نقض شدید حقوق بشر به شمار می آید.

با اعتقاد به این امر برای تحقق اهداف کنوانسیون ضد شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز (که از این به بعد به عنوان کنوانسیون اشاره خواهد شد) و حمایت بیشتر از اشخاص محروم از آزادی خود در برابر شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز انجام اقدامات و تدابیر بیشتری ضرورت دارد.

به یاد آوری این امر که ماده های ۱۲ و ۱۶ این کنوانسیون هر کشور طرف را مؤثف می سازد برای پیشگیری از اعمال شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز اقدامات و تدابیر مؤثری به عمل آورد. یا به رسمیت شناختن این امر که کشور ها برای اجرای آن ماده ها مسؤولیت اصلی دارند، و این امر که حمایت بیشتر از مردم محروم از آزادی و رعایت کامل بشر آنان مسؤولیت مشترک همگانی است و این امر که نهاد های اجرایی بین المللی تدابیر و اقدامات ملی را تکمیل و تقویت می کنند. با یاد آوری این امر که پیشگیری مؤثر از شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز نیازمند آموزش و اتخاذ ترکیبی از تدابیر گوناگون قضائی، اداری، قانون گذاری و غیره است. همچنین با یاد آوری این امر که کنفرانس جهانی در باره حقوق بشر قاطعانه اعلام کرد تلاش ها برای ریشه کن کردن شکنجه باید نخست و بیش از هر اقدام دیگری بر پیشگیری متمرکز باشد و خواستار تصویب پروتوکولی اختیاری برای این کنوانسیون شد، تا نظامی پیشگیری متکی بر دیدار های مرتب از محل های بازداشت به وجود آورد. اعتقاد به این امر که نظام حمایت از اشخاص محروم از آزادی خود در برابر شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز را میتوان با ابزار ها و روش های غیر قضائی دارای ماهیت پیشگیرانه، بر مبنای دیدار های مرتب از محل های بازداشت، تقویت کرد، درباره مسایل زیر موافقت کرده اند:

بخش اول

اصول کلی

ماده اول:

هدف پروتوکول حاضر ایجاد نظامی برای انجام دیدار های مرتب از سوی نهاد های مستقل ملی و بین المللی از اماکنی است که مردم در آنجا از آزادی خود محروم هستند، تا از شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز پیشگیری شود.

ماده دوم:

۱- کمیته فرعی پیشگیری از شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیزه ضد شکنجه که از این به بعد به آن به عنوان (کمیته فرعی پیشگیری اشاره خواهد شد) تشکیل می شود تا وظایف تعیین شده در پروتوکول حاضر را انجام دهد.

۲- کمیته فرعی پیشگیری کار خود را در چارچوب منشور ملل متحد انجام می دهد و از مقاصد و اصول و ضوابط سازمان ملل متحد درباره رفتار با مردم محروم از آزادی خود پیروی می کند.

۳- کمیته فرعی پیشگیری همچنین باید با رعایت اصول راز داری و حفظ اسرار، بی غرضی، غیر گزینشی بودن، همگانیت و جامعیت، و بی طرفی و عدم تعصب هدایت و اداره شود.

۴- کمیته فرعی پیشگیری و کشور های طرف در اجرای پروتوکول حاضر همکاری می کند.

ماده سوم:

هر کشور طرف باید یک یا چند نهاد دیدار کننده برای پیشگیری از شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز در سطح محلی تشکیل دهد، منصوب کند یا حفظ و نگهداری نماید (به این نهاد پس از این به عنوان ساز و کار پیشگیرانه ملی اشاره خواهد شد).

ماده چهارم:

هر کشور طرف مطابق پروتوکول باید اجازه دیدار های ساز و کار های که در ماده های ۲ و ۳ به آنها اشاره از هر مکان تحت اختیار و کنترل خود را که اشخاص را بدهد اشخاص در آنجا از آزادی خود، چه به علت دستور داده شده از سوی یک مرجع و نهاد عمومی یا به تحریک یا رضایت یا اشتیاق و پذیرش آن را آزادی خود محروم هستند، یا ممکن است بشوند (به این مکان ها از این به بعد به عنوان مکان های بازداشت اشاره خواهد شد).

این دیدار ها باید به منظور افزایش، در صورت ضرورت، حمایت از این اشخاص علیه شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز انجام شود.

۱- برای مقاصد پروتوکول حاضر، محروم کردن از آزادی یعنی هر شکل بازداشت یا زندانی کردن یا قرار دادن شخصی در یک محیط بازداشت عمومی یا خصوصیت است که آن شخص اجازه نداشته باشد به دستور هر مقام قضایی، اداری یا غیره آزادانه از آنجا خارج شود.

بخش دوم

کمیته فرعی پیشگیری

ماده پنجم:

۱- کمیته فرعی پیشگیری متشکل از ده عضو خواهد بود، پس از پنجاهمین مورد تصویب یا الحاق به پروتوکول حاضر، تعداد اعضای کمیته باید به ۲۵ نفر افزایش یابد.

۲- اعضای کمیته فرعی پیشگیری باید از میان اشخاص دارای خصوصیات اخلاقی عالی، تجربه حرفه ای ثابت شده در زمینه اجرای عدالت، به ویژه قانون کیفری، اداره زندان یا پولیس، یا در زمینه گوناگون مربوط به رفتار زندانیان محروم از آزادی خود، انتخاب شوند.

۳- در ترکیب کمیته فرعی پیشگیری باید توجه لازم به توزیع عادلانه جغرافیایی و حضور شکل گوناگون و تمدن و نظام های حقوقی گوناگون کشور های طرف معطوف شود.

۴- در این ترکیب به تعادل حضور بر مبنای اصول برابری و عدم تبعیض نیز باید توجه کافی مبذول شود.

۵- هیچ دو عضو کمیته فرعی پیشگیری نباید شهروند یک کشور باشند.

۶- اعضای کمیته فرعی پیشگیری به عنوان شخصیت های مستقل خدمت می کنند و باید مستقل و بیطرف بوده و زمان کافی برای خدمت مؤثر در کمیته فرعی پیشگیری اختصاص دهند.

ماده ششم:

۱- هر کشور طرف می تواند، مطابق پراگراف ۲ ماده ۵، حداکثر تا ۲ نامزد دارای ویژگی ها و برخوردار از شرایط تعیین شده در ماده ۵ معرفی کند و در جریان انجام این کار باید اطلاعات مشروح درباره ویژگی های نامزد ها ارائه دهد.

۲-

الف- نامزد ها باید دارای تابعیت یک کشور طرف نامزد کننده باشند.

ب- حد اقل یکی دو نامزد باید دارای تابعیت کشور طرف نامزد کننده باشد.

ج- بیش از دو تبعه از هر کشور طرف نباید نامزد شوند.

د- پیش از اینکه یک کشور طرف تبعه کشور طرف دیگری را نامزد کند باید رضایت آن کشور طرف را جلب کند و به دست آورد.

۳- حد اقل پنج ماه قبل از تاریخ تشکیل جلسه کشور های طرف که در جریان آن انتخابات برگزار خواهد شد، دبیر کل سازمان ملل متحد در نامه یی از کشور های دعوت خواهد کرد اسامی نامزد های خود را طی سه ماه ارائه دهند. دبیر کل فهرستی از همه اشخاصی که به این ترتیب نامزد شده اند، به ترتیب الفبا، ارائه می دهد و در آن به نام کشور های طرفی که آنان را نامزد کرده اند، اشاره کند.

ماده هفتم:

۱- اعضاء کمیته فرعی پیشگیری به شیوه زیر انتخاب خواهند شد:

الف- توجه اصلی باید به تحقق شرایط و ضوابط ماده ۵ پروتوکول حاضر معطوف شود.

ب- انتخابات اولیه نباید دیرتر از شش ماه پس از به اجراء درآمدن پروتوکول حاضر برگزار شود.

ج- کشور های طرف اعضای کمیته فرعی پیشگیری را با آرای مخفی انتخاب می کنند.

د- انتخابات برای تعیین اعضای کمیته فرعی پیشگیری در جلسات دو سال کشور های طرف، که از سوی دبیر کل سازمان ملل متحد تشکیل می گردد، برگزار می شود. در جلسات فوق، که دو سوم کشور های طرف برای رسمیت یافتن جلسه لازم است، اشخاص انتخاب شده برای کمیته فرعی پیشگیری کسانی خواهند بود که بیشترین آراء و اکثریت مطلق آرای نمایندگان کشور های طرف و رأی دهنده را به دست می آورند.

۲- اگر در جریان روند انتخابات دو تبعه یک کشور طرف واجد شرایط خدمت به عنوان عضو کمیته پیشگیری تشخیص داده شده باشند، نامزدی که آرای بیشتری به دست آورده به عنوان عضو کمیته فرعی پیشگیری خدمت خواهد کرد. در صورتی که تعداد آرای دو تبعه یک کشور طرف برابر باشد، برای انتخاب یکی از آنان رویه زیر اعمال خواهد شد:

الف- در شرایطی که فقط یک نفر از سوی کشور های طرفی نامزد شده که تبعه آن است، آن تبعه باید به عنوان عضو کمیته فرعی پیشگیری خدمت کند.

ب- در شرایطی که هر دو نامزد از سوی کشور طرفی نامزد شده باشند که تبعه آن هستند، رای گیری جداگانه با رای مخفی انجام می شود تا معلوم گردد کدام تبعه باید عضو کمیته فرعی شود.

ج- در شرایطی که هیچ یک از دو نامزد از سوی کشور طرفی نامزد نشده باشد که نامزد ها تبعه آن هستند، رای گیری جداگانه با رای مخفی انجام می شود تا معلوم گردد کدام نامزد عضو کمیته فرعی شود.

ماده هشتم:

اگر عضوی از اعضای کمیته فرعی پیشگیری فوت یا کناره گیری کند، یا به هر علتی دیگر نتواند وظایف خود را انجام دهد، کشور طرفی که آن عضو را نامزد کرد شخص واجد شرایط دیگری را که دارای ویژگی ها و شرایط تعیین شده در ماده ۵ باشد، با در نظر گرفتن ضرورت تعادل مناسب بین زمینه های گوناگون صلاحیت، نامزد کند تا زمان تشکیل جلسه بعدی کشور های طرف خدمت نماید، البته به شرط تائید اکثریت کشور های عضو، اصل بر تائید اعضاء است مگر این که نصف یا بیشتر از نصف کشور های عضو طی شش هفته پس از مطلع شدن از انتصاب پیشنهادی از سوی دبیر کل سازمان ملل متحد، پاسخ منفی بدهند.

ماده نهم:

اعضای کمیته فرعی پیشگیری برای دوره چهار ساله انتخاب می شوند و در صورتی که بار دیگر نامزد شوند یک دوره دیگر می توانند انتخاب شوند. دوره کار نیمی از اعضای انتخاب شده در انتخابات نخست در خاتمه دو سال پایان می یابد، بلافاصله پس از برگزاری انتخابات اول، اسامی این اعضاء با قرعه به وسیله رئیس جلسه که در ماده ۷، پاراگراف یک (ج) اشاره شده تعیین خواهند شد.

ماده دهم:

۱- کمیته فرعی پیشگیری مسؤلان خود را برای یک دوره دو ساله انتخاب می کند. آنان می توانند بار دیگر انتخاب شوند.

۲- کمیته فرعی پیشگیری آئین نامه ویژه خود را تدوین می کند. آئین نامه از درباره موارد زیر پیش بینی می کند:

الف- تیمی از اعضاء به علاوه نیم نفر تشکیل حد نصاب می دهند.

ب- تصمیم های کمیته فرعی پیشگیری با اکثریت آرای اعضاء حاضر گرفته خواهد شد.

ج- جلسات کمیته فرعی پیشگیری علنی خواهد بود.

۳- دبیر کل سازمان ملل متحد جلسه اولیه کمیته فرعی پیشگیری را تشکیل می دهد. کمیته فرعی پیشگیری پس از جلسه اولیه خود در زمان های که در آئین نامه آن پیش بینی شده تشکیل جلسه خواهد داد. کمیته فرعی پیشگیری و کمیته ضد شکنجه جلسات خود را به صورت همزمان حداقل یک بار در سال تشکیل خواهند داد.

بخش سوم

ماموریت کمیته فرعی پیشگیری

ماده یازدهم:

۱- کمیته فرعی پیشگیری باید:

الف- از محل هایی که در ماده ۴ به آنها اشاره شده دیدن کند و به کشور های طرف در باره حمایت از اشخاص محروم از آزادی خود علیه شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا حقیر آمیز پیشنهاد های بدهد.

ب- در زمینه ساز و کار های ملی مربوط به پیشگیری:

۱- به کشور های طرف، در صورت ضرورت، در ایجاد این سازو کار ها کند و مشورت دهد.

۲- با سازو کار های ملی مربوط به پیشگیری تماس مستقیم، و در صورت لزوم محرمانه بر قرار کند و به منظور تقویت ظرفیت های آنها، آموزش و یاری فنی پیشنهاد دهد.

۳- در ارزیابی نیاز ها و وسایل لازم برای تقویت حمایت از اشخاص محروم از آزادی خود در برابر شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز به آنها مشوره و یاری دهد.

۴- به منظور تقویت ظرفیت و ماموریت ساز و کار های ملی مربوط به پیشگیری برای پیشگیری از شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز به کشور های طرف پیشنهاد های بدهد و اظهار نظر کند.

ج- برای پیشگیری از شکنجه بطور کلی، با ارکان و سازو کار های سازمان ملل متحد، همچنین با مؤسسات یا سازمان های بین المللی، منطقه ای و ملی که در جهت تقویت حمایت از همه اشخاص در برابر شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز فعالیت می کنند، همکاری کند.

ماده دوازدهم:

کشور های طرف به منظور قادر ساختن کمیته فرعی پیشگیری برای انجام ماموریت خود، آن گونه که در ماده ۱۱ تصریح تعهد می کنند:

الف- کمیته فرعی پیشگیری را در قلمرو خود بپذیرند و امکان دسترسی آن را به امکان بازداشت، آن گونه که در ماده ۴ پروتوکول حاضر تعریف شده، فراهم سازند.

ب- همه اطلاعات مربوطه را که ممکن است کمیته فرعی پیشگیری برای ارزیابی نیازها تدبیری نیاز داشته باشد که باید برای تقویت حمایت از اشخاص محروم از آزادی خود علیه شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز انجام شود، فراهم سازند.

ج- تماس ها بین کمیته فرعی پیشگیری و سازو کار های ملی مربوط به پیشگیری را تشویق و تسهیل کنند.

د- پیشنهاد های کمیته فرعی پیشگیری را بررسی و درباره اجرای احتمالی تدابیر با آن وارد گفتگو شوند.

ماده سیزدهم:

۱- کمیته فرعی پیشگیری باید، نخست به قید قرعه، برنامه ای برای دیدار های ترتیب از کشور های تدوین طرف تدوین کند تا ماموریت خود را گونه که در ماده ۱۱ تعیین شده، انجام دهد.

۲- کمیته فرعی پیشگیری، پس از مشاوره باید برنامه خود را به کشور های طرف اطلاع دهد تا آنها بتوانند بدون درنگ ترتیبات عملی لازم را برای اجرای این دیدار ها به عمل آورند.

۳- این دیدار ها باید حد اقل به وسیله دو عضو کمیته فرعی پیشگیری انجام شود. این اعضاء، در صورت نیاز، کارشناسی با دانش و تجربه حرفه ای نشان داده شده در زمینه تحت پوشش پروتوکول حاضر می توانند همراهی کنند که برای از فهرستی از کارشناسان انتخاب شوند که بر مبنای پیشنهاد های ارائه شده کشور های طرف، دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد و مرکز سازمان ملل متحد برای بین المللی از جرم تهیه می شود. برای تهیه این فهرست، کشور های طرف مربوط نباید بیش از پنج کارشناس ملی پیشنهاد دهند. کشور طرف مربوطه می تواند با گنجاندن (حضور) یک کارشناس بخصوص در دیدار مخالفت کند که در آن صورت کمیته فرعی پیشگیری باید کارشناس دیگری را پیشنهاد دهد.

۴- اگر کمیته فرعی پیشگیری مناسب تشخیص دهد، می تواند پس از یک دیدار کوتاه دیگری برای پیشگیری پیشنهاد کند.

ماده چهاردهم:

۱- کشور های طرف پروتوکول حاضر به منظور توانمند ساختن کمیته فرعی پیشگیری برای اجرای ماموریت خود متعهد می شوند امکانات زیر برای آن فراهم سازند:

الف- دسترسی نامحدود به همه اطلاعات مربوط به تعداد اشخاص محروم از آزادی خود در مکانهای بازداشت، آنگونه که در ماده ۴ تعریف شده، همچنین تعداد مکان های بازداشت و محل آنها.

ب- دسترسی نامحدود به همه اطلاعات مربوط به رفتار با آن افراد و موقعیت و شرایط بازداشت آنان.

ج- بر اساس پاراگراف ۲ زیر، دسترسی نامحدود به همه مکان های بازداشت و تأسیسات و تسهیلات آنها.

د- داشتن امکان گفتگوی خصوصی با اشخاص دیگری که کمیته فرعی پیشگیری بر این باور است می تواند اطلاعات مربوطه را ارائه دهد.

ه- داشتن آزادی انتخاب مکان های که می خواهد از آنها دیدن کند و اشخاصی که می خواهد با آنان گفتگو نماید.

۲- اعتراض به دیدار از یک مکان بازداشت ویژه فقط در صورت وجود زمینه های اضطراری و ناگزیر دفاع ملی، امنیت عمومی، فاجعه طبیعی یا طبیعی یا بی نظمی و اختلال جدی در محل مورد بازدید که موقتاً مانع از انجام چنین دیداری گردد می تواند انجام شود. وجود حالت اضطرار اعلام شده به معنای دقیق کلمه نمی تواند از سوی یک کشور طرف به عنوان دلیلی برای اعتراض به یک دیدار مورد استفاده قرار گیرد.

ماده پانزدهم:

هیچ نهاد یا مقامی نباید دستور دهد، اعمال کند، اجازه دهد یا تحمل کند که هیچ شخص یا سازمانی برای دادن هر گونه اطلاعاتی، اعم از اطلاعات درست یا غلط به کمیته فرعی پیشگیری یا اعضای آن مجازات شود، و به عبارت دیگر چنین شخص یا سازمانی نباید به هیچ وجه در معرض لطمه و زیان قرار گیرد.

ماده شانزدهم:

۱- کمیته فرعی پیشگیری باید توصیه ها و اظهار نظر های خود را محرمانه به کشور طرف و در صورت اقتضاء، به سازو کار پیشگیری ملی، اطلاع دهد.

۲- کمیته فرعی پیشگیری گزارش خود را، همراه با هر گونه اظهار نظر کشور طرف مربوطه، هرگاه از سوی کشور طرف از آن خواسته شود چنین کند، خواهد کرد. اگر کشور طرف قسمتی از گزارش را علنی کند، کمیته فرعی پیشگیری می تواند یا کل گزارش را منتشر کند. با این هیچ اطلاعات شخصی نباید بدون رضایت ابراز شده شخص مربوطه انتشار یابد.

۳- کمیته فرعی پیشگیری باید درباره فعالیت خود گزارش سالانه عمومی (علنی) به کمیته ضد شکنجه ارائه دهد.

۴- اگر کشور طرف از همکاری با کمیته فرعی پیشگیری مطابق با ماده های ۱۲ و ۱۴ امتناع کند، یا از انجام اقداماتی برای اصلاح وضعیت در زمینه توصیه های کمیته فرعی پیشگیری خود داری کند، کمیته ضد شکنجه می تواند به درخواست کمیته فرعی پیشگیری، با اکثریت اعضای خود، پس از این که کشور طرف از فرصت خود برای ابراز نظر گاه های خویش استفاده نکرد، تصمیم بگیرد اعلامیه ای علنی درباره مسئله صادر کند یا گزارش کمیته فرعی پیشگیری را منتشر نماید.

بخش چهارم

سازو کار های پیشگیری ملی

ماده هفدهم:

هر کشور طرف باید، حد اکثر یکسال پس از به اجراء درآمدن پروتوکول حاضر یا تصویب آن یا الحاق به آن، یک یا چند سازو کار و پیشگیری ملی مستقل برای پیشگیری از شکنجه در سطح ملی و داخلی نگهداری، تعیین یا ایجاد کند. سازو کارو های ایجاد شده از سوی واحد های تمرکز زدایی شده می توانند به عنوان سازوکار های پیشگیری ملی برای مقاصد پروتوکول حاضر تعیین شوند، البته اگر با مواد آن مطابقت داشته باشند.

ماده هجدهم:

- ۱- کشور های طرف باید استقلال کاری سازوکارو های پیشگیری ملی و استقلال پرسونل آنها را تضمین کنند.
- ۲- کشور های طرف باید برای تضمین این که کارشناسان سازو کار پیشگیری و توانایی ها و دانش حرفه ای لازم را داشته باشند اقدامات ضروری را انجام دهند. آنها باید برای برقراری تعادل جنسیتی و حضور کافی گروه های قومی و اقلیتی در کشور تلاش کنند.
- ۳- کشور های طرف تعهد می کنند منابع لازم برای انجام وظیفه سازوکار پیشگیری را فراهم سازند.
- ۴- کشور های طرف هنگام ایجاد سازوکار های پیشگیری ملی باید به اصول مربوط به موقعیت نهاد های ملی برای ترویج و حمایت از حقوق بشر توجه لازم مبذول دارند.

ماده نوزدهم:

به سازوکار های پیشگیری ملی باید حد اقل اختیار انجام امور زیر داده شود:

- الف- رفتار با اشخاص محروم از آزادی خود در مکانهای بازداشت را، به گونه ای که در ماده ۴ تعریف شده، به منظور تقویت، در صورت ضرورت، حمایت از آنان در برابر شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز مرتباً بررسی کنند.
- ب- توصیه هایی با در نظر گرفتن ضوابط معیار های مربوطه سازمان ملل متحد به مقامات مربوطه به منظور اصلاح رفتار یا شرایط اشخاص محروم از آزادی خود و پیشگیری از شکنجه و سایر مجازات یا رفتار بیرحمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز ارائه دهند.
- ج- پیشنهاد ها و اظهار نظر هایی درباره قوانین موجود یا پیش نویس آنها ارائه نمایند.

ماده بیستم:

کشور های طرف پروتوکول حاضر به منظوری توانمند ساختن سازو کار های پیشگیری ملی برای انجام ماموریت خود متعهد می شوند امکانات زیر را در اختیار آنها قرار دهند:

الف- دسترسی به همه اطلاعات مربوط به تعداد اشخاص محروم از آزادی خود در مکان بازداشت، به گونه ای که در ماده ۴ تعریف شده، همچنین تعداد این مکانها و محل آنها.

ب- دسترسی به اطلاعات مربوط به رفتار با آن اشخاص و شرایط وضعیت بازداشت آنان.

ج- دسترسی به مکان های بازداشت و تأسیسات و تسهیلات آنها.

د- دادن فرصت انجام گفتگوی های خصوصی یا اشخاصی محروم از آزادی خود بدون حضور شهود، چه به تنهایی یا با حضور مترجم در صورت لزوم، همچنین با هر شخص دیگری که سازو کار پیشگیری ملی بر این باور باشد که می تواند اطلاعات مربوطه ارائه دهد.

ه- آزادی انتخاب مکان هایی که می خواهند از آنها دیدن کنند و اشخاصی که خواهان گفتگوی با آنان هستند.

و- حق برقراری تماس با کمیته فرعی پیشگیری، ارسال اطلاعات برای آن و ملاقات با آن.

ماده بیست و یکم:

۱- هیچ نهاد یا مقامی نباید دستور دهد، اعمال کند، اجازه دهد یا تحمل کند هیچ شخص یا سازمانی برای دادن اطلاعات به سازوکار پیشگیری ملی، اعم از اطلاعات درست یا غلط، مجازات شود و به عبارت دیگر هیچ شخص یا سازمانی که به کمیته فرعی اطلاعات داده نباید به هیچ وجه در معرض لطمه و زیان قرار گیرد.

۲- اطلاعات محرمانه گردآوری شده از سوی سازوکار پیشگیری ملی نباید فاش شود. هیچ اطلاعات شخصی نباید بدون رضایت صریح شخص مربوطه منتشر شود.

ماده بیست و دوم:

نهاد و مراجع صالح کشور طرف مربوطه باید پیشنهاد های سازو کار پیشگیری ملی را بررسی کرده و برای اتخاذ تدابیر اجرایی احتمالی با آن وارد گفتگو شوند.

ماده بیست و سوم:

کشور های طرف پروتوکول حاضر متعهد می شوند گزارش های سالانه سازو کار های پیشگیری ملی را پخش و منتشر کنند.

بخش پنجم

اعلامیه

ماده بیست و چهارم:

۱- کشور های طرف به محض تصویب می توانند با صدور اعلامیه ای اجرای تعهدات خود بر اساس بخش سوم و چهارم پروتوکول حاضر را به تأخیر بیندازند.

۲- این تأخیر برای حد اکثر سه سال معتبر خواهد بود. پس از ادای توضیحات لازم از سوی کشور طرف و بعد از مشوره با کمیته فرعی پیشگیری، کمیته ضد شکنجه می تواند این دوره را برای دو سال دیگر تمدید کند.

بخش ششم

مطالب و ماده های مالی

ماده بیست و پنجم:

۱- هزینه هایی را که کمیته فرعی پیشگیری برای اجرای پروتوکول حاضر متحمل می شود سازمان ملل متحد پرداخت خواهد کرد.

۲- دبیر کل سازمان ملل متحد کارکنان و تسهیلات لازم را برای انجام مؤثر وظایف کمیته فرعی پیشگیری بر اساس پروتوکول حاضر فراهم خواهد کرد.

ماده بیست و ششم:

۱- صندوق ویژه مطابق با روش های مربوطه مجمع عمومی تشکیل خواهد شد که بر اساس قواعد و مقررات مالی سازمان ملل متحد اداره می شود، تا از نظر مالی به اجرای پیشنهاد های داده شده از سوی کمیته فرعی پیشگیری پس از دیداری از کشور طرف، و برنامه های آموزشی سازوکار های پیشگیری ملی کمک کند.

۲- صندوق ویژه را می توان از طریق مساعدت های داوطلبانه دولت ها، سازمان های بین دولتی و غیر دولتی و دیگر نهاد های خصوصی یا عمومی یا عمومی تأمین مالی کرد.

بخش هفتم

مطلب و ماده های نهایی

ماده بیست و هفتم:

- ۱- پروتوکول حاضر برای امضای همه کشور هایی که کنوانسیون را امضاء کرده اند مفتوح است.
- ۲- پروتوکول حاضر آماده تصویب از سوی همه کشور هایی است که کنوانسیون را تصویب کرده یا به آن ملحق شده اند. اسناد تصویب نزد دبیر کل سازمان ملل متحد ودیعه گذاشته خواهد شد.
- ۳- پروتوکول حاضر برای الحاق از سوی هر کشوری که کنوانسیون را تصویب کرده یا به آن ملحق شده مفتوح خواهد بود.
- ۴- الحاق با سپردن سند الحاق نزد دبیر کل سازمان ملل متحد رسمیت می یابد.
- ۵- دبیر کل سازمان ملل متحد به همه کشور هایی که پروتوکول حاضر را امضاء کرده یا به آن ملحق شده اند سپردن هر سند تصویب الحاق را اطلاع خواهد داد.

ماده بیست و هشتم:

- ۱- پروتوکول حاضر در سی ام روز پس از تاریخ سپردن بیستمین سند تصویب یا الحاق نزد دبیر کل سازمان ملل متحد به اجراء درخواست آمد.
- ۲- برای هر کشور طرف که پروتوکول حاضر را پس از سپردن بیستمین سند تصویب یا الحاق نزد دبیر کل سازمان متحد تصویب می کند یا به آن ملحق می شود، پروتوکول حاضر در سی ام روز پس از تاریخ سپردن سند تصویب یا الحاق خود آن کشور رسمیت خواهد یافت و به مرحله اجراء درخواهد آمد.

ماده بیست و نهم:

همه ماده های پروتوکول حاضر بدون هیچ محدودیت یا استثناء در همه بخش های دولت های فدرال اجراء خواهد شد.

ماده سی ام:

هیچ شرط و شروطی درباره پروتوکول حاضر پذیرفته نخواهد شد.

ماده سی و یکم:

ماده های پروتوکول حاضر تأثیری بر تعهدات کشور های طرف بر اساس هیچ کنوانسیون منطقه ای، که نظامی از دیدار ها از مکان های بازداشت را تشکیل می دهد، نخواهد داشت.

کمیته فرعی پیشگیری و نهاد های ایجاد شده بر اساس این گونه کنوانسیون های منطقه ای تشویق می شوند به امید اجتناب از دوباره کاری و ترویج و حمایت مؤثر از هدف های پروتوکول حاضر مشورت و همکاری کنند.

ماده سی و دوم:

ماده های پروتوکول حاضر بر تعهدات کشور های طرف نسبت به چهار کنوانسیون ژنیو مؤرخ ۱۲ عقرب ۱۹۴۹ و پروتوکول های اضافی مؤرخ ۸ جون ۱۹۷۷ آنها تأثیر نخواهد داشت. همچنان که بر مکان موجود در اختیار همه کشور های طرف برای دادن اجازه به کمیته بین المللی صلیب سرخ به منظور دیدار از مکان های بازداشت هایی که تحت پوشش حقوق بشر دوستانه بین المللی نیست، نخواهد داشت.

ماده سی و سوم:

۱- هر کشور طرف می تواند پروتوکول حاضر را در هر زمانی با اطلاعیه کتبی خطاب به دبیر کل سازمان ملل متحد، که موضوع را به دیگر کشور های طرف پروتوکول حاضر و کنوانسیون اطلاع خواهد داد، فسخ کند. فسخ یک سال پس از تاریخ دریافت اطلاعیه از سوی دبیر کل رسمیت خواهد یافت.

۲- این گونه فسخ تأثیری در رهایی کشور طرف از تعهدات آن بر اساس پروتوکول حاضر در زمینه هیچ اقدام یا وضعیتی نخواهد داشت که ممکن است پیش از تاریخی رخ داده باشد که در آن فسخ مؤثر می شود، یا نسبت به اقداماتی که کمیته فرعی پیشگیری تصمیم گرفته یا ممکن است تصمیم بگیرد درباره کشور طرف مربوطه انجام دهد، همچنان که فسخ به هیچ طریق بر ادامه بررسی هیچ موضوعی که از قبل از سوی کمیته فرعی پیشگیری تحت بررسی قرار گرفته پیش از تاریخی که فسخ در آن زمان مؤثر واقع می شود، تأثیر نخواهد گذاشت.

۳- پس از تاریخی که در آن زمان فسخ کشور طرف قطعیت می یابد، کمیته فرعی پیشگیری نباید رسیدگی به هیچ موضوع جدیدی را درباره آغاز کند.

ماده سی و چهارم:

۱- هر کشور طرف پروتوکول حاضر می تواند اصلاحیه ای را پیشنهاد کند و آن را برای دبیر کل سازمان ملل متحد ارسال دارد. دبیر کل متعاقباً اصلاحیه پیشنهادی را برای کشور های طرف پروتوکول حاضر ارسال و از آنها خواهد خواست به وی اطلاع دهند آیا با تشکیل کنفرانس از کشور های طرف برای بررسی پیشنهاد فوق و دادن رای درباره آن موافق هستند یا نه. در صورتی که در طوف چهار ماه از تاریخ چنین مکاتبه ای حد اقل یک سوم کشور های طرف از

تشکیل کنفرانس طرفداری کنند، دبیر کل کنفرانس را تحت حمایت سازمان ملل متحد به همه کشور های طرف برای پذیرش تسلیم خواهد شد.

۲- هر اصلاحیه تصویب شده بر حسب پاراگراف یک پروتوکول حاضر هنگامی به اجراء در خواهد آمد که از سوی اکثریت دو سوم کشور های طرف پروتوکول حاضر مطابق با رویه های قانونی مربوطه پذیرفته شده باشد.

۳- وقتی اصلاحیه ها به اجراء در می آیند در مورد آن کشور های طرف که آنها را پذیرفته اند، الزامی خواهند بود اما کشور های طرف دیگر همچنان به ماده های پروتوکول حاضر و هر اصلاحیه قبلی که پذیرفته اند، ملزم خواهند بود.

ماده سی و پنجم:

به اعضای کمیته فرعی و سازو کار های پیشگیری ملی چنان امتیازات و مصونیت هایی اعطاء خواهد شد که برای اجرای مستقل وظایف آنها ضروری است. به اعضای کمیته فرعی پیشگیری امتیازات و مصونیت های تصریح شده در بخش ۲۲ کنوانسیون امتیازات و مصونیت های سامان ملل متحد مؤرخ ۱۳ فبروری ۱۳۹۶، بر اساس ماده های بخش ۲۳ آن کنوانسیون اعطاء خواهد شد.

ماده سی و ششم:

اعضای کمیته فرعی پیشگیری هنگام دیدار از هر کشور باید، بدون تأثیر بر ماده ها و مقاصد پروتوکول و مزایا و مصونیت های مشابه که ممکن است از آنها برخوردار باشند:

الف- قوانین و مقررات کشوری را که از آن دیدن می کنند رعایت نمایند و به آنها احترام بگذارند.

ب- از انجام هر اقدام یا فعالیت ناسازگار با ماهیت بیطرفانه و بین المللی وظایف خود اجتناب کنند.

ماده سی و هفتم:

۱- پروتوکول حاضر، که متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانوی آن از اعتبار یکسان برخوردارند نزد دبیر کل سازمان ملل متحد ودیعه بود.

۲- دبیر کل سازمان ملل متحد نسخه های تائید شده پروتوکول حاضر را برای همه کشور ها ارسال خواهد کرد.